

U.N.E.S.C.O.

“Όταν δέν υπήρχε

Ο Σεπτέμβριος είναι μήνας με μεγάλη και χαρούμενη κινητικότητα. Άνοιγουν τά Σχολεία! Σ’ όλες τις οικογένειες οι έτοιμασίες είναι πολλές. Ός τήν όρισμένη σημαντική ήμέρα: 11 Σεπτεμβρίου. Άγιασμός. Εύχές, χαμόγελα, αποφάσεις, προσδοκίες. Καλή χρονιά!

Τρείς μέρες νωρίτερα κινητοποιείται έπίσης και ή διεθνής Κοινότητα: 8 Σεπτεμβρίου ήμέρα κατά τοῦ αναλφαβητισμοῦ. Ένδιαφέρον και κινητοποίηση νά μάθουν όλοι γράμματα. Γιατί; Γιατί τά γράμματα, ή γνώση είναι προσόν. Είναι αγαθό. Και ανήκει σέ όλους.

Τό πρόβλημα τοῦ αναλφαβητισμοῦ παρουσιάσθηκε τόν 15ο αἰ. μ.Χ. Μέ τήν εφεύρεση τής τυπογραφίας. Μέχρι τότε και στήν Εὐρώπη τής έποχής εκείνης γράμματα γνώριζαν όσοι ανήκαν στήν άριστοκρατία και

στόν άνωτερο κληρο. Μέ τήν εφεύρεση τής τυπογραφίας και τήν έκδοση τής Άγίας Γραφής - τό πρώτο βιβλίο πού τύπωσε ό Γουτεμβέργιος - τά πράγματα άλλαξαν ριζικά, καθώς παρουσιαζόταν ή άνάγκη νά κυκλοφορήσει ή Άγία Γραφή και νά μπορεί νά διαβασθει από τούς πιστούς. Γι’ αυτό και αναγνωρίζεται ότι ό Χριστιανισμός πρώτος έπολέμησε τόν αναλφαβητισμό.

Άγώνας, λοιπόν, κατά τοῦ αναλφαβητισμοῦ διεθνώς.

Άγώνας και στήν Πατρίδα μας, όπου τό ποσοστό τών αναλφαβήτων¹ έφθανε τό 82% τό 1870, για νά φθάσει στό 13,70% τό 1971. Σήμερα μιλάνε για 8%.

Άγώνες αξιέπαινοι, πού υπογραμμίζουν τήν αξία τών γραμμάτων.

Έρευνώντας τις αιτίες τοῦ μεγάλου άρχικά ποσοστοῦ αναλφαβήτων για τήν ελληνική πραγματικότητα, πού για τήν πολιτιστική της παράδοση είναι μή αναμενόμενη, ανακαλύπτουμε τις συνέπειες τής μακραιώνης δουλείας τοῦ Γένους μας στους Τούρκους.

Ήταν ή εποχή πού «όλα τά 'σκιαζε ή φοβέρα καί τά πλάκωνε ή σκλαβιά». Δέν ύπήρχε U.N.E.S.C.O.² τότε νά ένδιαφερθεί...

Νά όμως πού ύπήρχε κάτι άλλο. Ύπήρχε τό «Κρυφό Σχολείο» καί «ό παπās, ό δάσκαλος εκεί», πού θέριευε «τήν άποσταμένη έλπίδα», όπως τό είπε ό ποιητής³. Κείνα τά λιγοστά γράμματα στό νάρθηκα του Ναού – «άγώνας κατά του άναλφαβητισμού» – κρατούσαν άναμμένη τή σπίθα, τό πνεύμα άγρυπνο.

Ύπήρξε όμως καί μιά μορφή έξαιρετικά μεγάλη, πού ένιωθε πόνο βαθύ για τήν άμάθεια πού μάστιζε τήν ύπόδουλη Ελλάδα, μέ όλες τίς συνέπειες. Ύπέφερε γι' αυτό, έβλεπε τούς κινδύνους καί άνέλαβε άγώνα τεράστιο κατά τής άμορφωσιάς. Ό Άγιος Κοσμάς ό Αιτωλός, 1714-1779.

Κήρυττε τό Εύαγγέλιο του Χριστού βέβαια. Όμως «άμα τελείωνε τή διδαχή του μάζευε όλο τόν κόσμο στή πλατεία του χωριού ή στόν αυλόγυρο τής έκκλησιάς κι εκεί συζητούσε τά σχετικά μέ τήν ίδρυση σχολείου», σημειώνει ό βιογράφος του.⁴

«Άπ' όπου κι άν περνούσε, ρωτούσε: «Έχετε σχολείο για νά διαβάζουν τά παιδιά;». Κι επειδή συνηθέστατα του άπαντούσαν «όχι» ό φλογερός άναγεννητής κήρυττε: «Νά μαζωχτήτε όλοι νά κάμετε ένα σχολείο κοινόν, νά βάλετε καί έπιτρόπους νά τό κυβερνούν, νά βάλουν δάσκαλον, νά μαθαίνουν όλα τά παιδιά, πλούσια καί φτωχά. Διότι από τό σχολείο μαθαίνουμε τί είναι Θεός, τί Άγία Τριάς, τί Γένος». Καί άλλοτε: «Χωρίς σχολείο περιπατούμεν εις τό σκότος».

Έτσι έφθασε στόν καταπληκτικό άπολο-

γισμό του γράφοντας προς τόν άδελφό του Χρυσανθο, πού ήταν σχολάρχης στή Νάξο: «Δέκα σχολεία Έλληνικά έποίησα, διακόσια διά κοινά (τά στοιχειώδη) γράμματα, του Κυρίου συνεργούντος».

Στάσου καί μέτρησε: 200 σχολεία κοινά, Δημοτικά θά λέγαμε σήμερα! 10 Έλληνικά, Άνώτερα Σχολεία. Νά μαθαίνουν όλα τά παιδιά, πλούσια καί φτωχά, γράμματα.

Άγώνας τεράστιος κατά του άναλφαβητισμού. Άγώνας για νά γνωρίζουν όλοι οι ύπόδουλοι Έλληνες τί είναι Θεός, τί Άγία Τριάς, τί Γένος. Άγωγή έθνικο-θρησκευτική, Έλληνορθόδοξη.

Πόσα όφείλει αλήθεια ό Έλληνισμός σ' αυτόν τόν Έθναπόστολο, τόν Άγιο Κοσμά τόν Αιτωλό!

Καί πόσο άξίζει σήμερα, 230 χρόνια μετά τό μαρτύριό του, νά αναζητήσουμε τήν άγία μορφή του. Για νά μās διδάξει όχι μόνο πόσο σημαντικό πράγμα είναι τά γράμματα αλλά καί ότι έχουν νόημα καί άξία, όταν ύπηρετούν τήν πίστη καί τήν Πατρίδα καί όταν καλλιεργούν ήθος άνώτερο.

1. «Άναλφάβητος» χαρακτηρίζεται όποιος δέν ξέρει νά διαβάζει, νά γράφει, νά κάνει αριθμητικές πράξεις. Όσο οι γνώσεις αυξάνονται, ό όρος χαρακτηρίζει άτομα πού μπορεί νά κατέχουν τίς βασικές γνώσεις, αλλά ύστεροϋν άπέναντι στό σύνολο καί τό είδος γνώσεων πού πρέπει νά κατέχουν στήν εποχή τους.

2. U.N.E.S.C.O. (προφέρεται Ούνέσκο): Όργάνωση του Όργανισμού Ηνωμένων Έθνών, πού άποσκοπεί στή συνεργασία τών κρατών-μελών στους τομείς τής εκπαίδευσης, τής επιστήμης καί του πολιτισμού.

3. Γ. Πολέμη, Τό Κρυφό Σχολείο.

4. Φ. Μιχαλόπουλος, Κοσμάς ό Αιτωλός, ό έθναπόστολος.